

A szemészeti ellátás kórházunkban a háború előtt

Az 1899-ben megnyitott nyíregyházi kórházban egyre több – átlagosan az ápoltak 7%-a – volt a speciális ellátást igénylő szemészeti eset. Szám szerint ez az első években kevesebbet, 1903-tól azonban évi 200-300 főt tett ki (átlagosan 214 fő), fele-fele részben gyulladás illetve valamilyen sérülés diagnózissal, de jócskán akadt hályog vagy daganat miatt műtétet igénylő beteg is. Legtöbbször 1905-ben voltak, többségük „chronicus, takáros, szemölcsös vagy görvélyes kötőhártya gyulladással” került felvételre. Kezelésük eleinte a sebészeti osztály két kórtermében történt 1900-1912 között az évi ápolási napok átlaga 4767 nap volt. Az osztályon a 13 év alatt a gyógyultak aránya 95 % volt és mindössze 1 esetben, 1905-ben történt halálozás.

1. Elekfy-Eckerdt Lajos

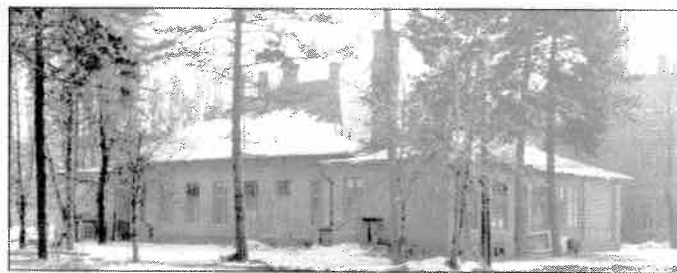
A szemészeti ellátást ezekben az időkben dr. Klekner Károly, a kórház igazgatója és egyben a sebészet főorvosa végezte. A főorvos, mint „műtő orvos” végezte valamennyi operációt – pl. 1912-ben 1115-öt –, a hasi és mellkassebészeti, szülészeti, urológiai műtétek mellett a fül-orr-gégészeti, idegsebészeti és szemészeti beavatkozásokat is. Segítője rövid időszakokon át mindössze egy-egy szigorló és „kötelezett

kórházi gyakornok” volt, de ők bizonyára csak a kisebb rutinfeladatokat látták el.

1912-ben Klekner főorvos részletesen beszámolt a szembetegek ellátásáról. Az év során ápolott 270 szemészeti beteg (121 férfi, 149 nő) közül 50 szaruhártya, 4 szivárványhártya, 1 recehártya, 7 látóideg, 21 lencse, 14 „szemteke” és 9 szemhéjbetegséggel jelentkezett. Volt 164 kötőhártyás eset, akik közül 69-szer idegentest okozta a bajt, míg 30 hurutos és 28 trachomás beteget diagnosztizáltak. A főorvos a kisebb beavatkozások mellett az év során végzett 3 szemgolyó eltávolítást és 21 szürkehályogműtétet.

Klekner doktor részletebben bemutatott néhány érdekesebb esetet is. Egyik betege, egy 7 éves lányka, glioma retinae-val került felvételre. „Exenteratio orbitae” végzek nála a lamina papiracea és az orbita alsó csontos fala eltávolításával. Az opticus csontja is gyanús, ezért kauterral égetem.” – írta. A folyamatot azonban nem sikerült megállítani, később röntgen besugárzással is próbálkoztak, de eredménytelenül. A másik beteg sorsa jobban alakult. Egy 9 éves kislány 2 oldali kataraktáját operálta Graefe műtéttel mindkét szemén. A lányka tárgyat még soha életében nem látott. A műtét után viszont 5 méterről már felismert ujjakat, de „pontosabb vizsgálatot nála végezni nem lehetett, mert csak most tanult látni és a tárgyakat felismerni.” – jegyezte meg Klekner főorvos.

A betegek szaporodása szükségessé tette a háború után egy önálló szemészet megszervezését, melyet a megyei közgyűlés 1918. október 9-ei ülésén a szemészeti főorvosi státusz enge-

2. A „C” pavilon

délyezésével szentesített. A helyi sajtó, a Nyírvidék, a november 16-ai számában arról tudósított, hogy Eckerdt Lajos szemészeti osztályvezető a budapesti szemklinikára egyetemi tanársegédje munkába állt. (1. kép) A hírrel ellentétben azonban

szaruhártyaműtétek köre volt, de fülész szakképesítéssel is rendelkezett, így 1945 őszéig, dr. Keresztessy Tibor kinevezéséig, ő látta el osztályán a fül-orr-gégebetegeket is.

Az új önállóvá vált osztályt, a kórház „C” ún. tüdő-

3. A szemészeti osztály bejárata

az új főorvost csak 1919 február 1-től nevezték ki.

Eckerdt doktort a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán avatták doktorná 1910. nov. 26-án. Ezt követően kórházunkban kezdett dolgozni helyettes alorvosként, ahonnan rövidesen Szolnokra majd a budapesti szemészeti klinikára távozott. Az első világháborúban végig szolgált a szerbiai és az orosz fronton. A háború után 1919. április 30-án lemondott klinikai állásáról és visszatért Nyíregyházára, ahol haláláig, 1946-ig ő volt a kórház szemészeti főorvosa. A kor divatja szerint, németes hangzású nevét, 1943-ban magyarosította Elekfyre. A főorvos specialitása a

beteg pavilonjában helyezték el. (2., 3. kép) Hat kórtermében, összesen 46 ágyon gyógyulhattak a betegek. A harmincas évek elejének hazai kórházi helyzetét bemutató Magyarország gyógyintézeteinek évkönyvében már 8 kórterem létéről olvashatunk, amit valószínűleg a nagyobb helyiségek kettéosztása révén alakítottak ki. Az 1932 tájékan végzett szemműtétek száma már 368 volt, ami az összes műtéti beavatkozás negyedét tette ki.

Elekfy-Eckerdt Lajos halála után egy évtizedig Zempléni Béla majd 1968-tól Csüllög Ferenc volt az osztályvezető.

Dr. Kübrner Éva
könyvtárvezető